Socialförsäkringsutskottets betänkande

1981/82:6

om sättet att fastställa basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, m. m. (prop. 1981/82:50)

Utskottet behandlar i detta betänkande lagförslagen 1–3, 8, 11 och 16–20 i proposition 1981/82:50 om sättet att fastställa basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt motioner med anknytning till dessa lagförslag. Lagförslagen 4–7, 9, 10 och 12–15 i samma proposition har hänvisats till lagutskottet och behandlas i betänkande LU 1981/82:13.

Vidare behandlar utskottet två motioner som väckts med anledning av proposition 1981/82:30 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m. m. och som tar upp frågor inom studiestödsområdet.

I betänkandet behandlas också en ändring i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen som föreslagits i proposition 1981/82:10 om ändrade avdragsregler för egenavgifter m. m. Denna proposition har hänvisats till skatteutskottet, som den 17 november 1981 beslutat överlämna propositionen såvitt avser förslag om ändring av nämnda lagrum till socialförsäkringsutskottet.

Proposition 1981/82:50

I proposition 1981/82:50 om sättet att fastställa basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, m. m. har regeringen (socialdepartementet), såvitt propositionen hänvisats till socialförsäkringsutskottet,

dels föreslagit riksdagen att anta nedan nämnda av lagrådet granskade lagförslag, nämligen

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. lag om ändring i lagen (1981:692) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. lag om ändring i lagen (1964:143) om bidragsförskott,

8. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),

11. lag om ändring i lagen (1981:851) om ändring i lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,

16. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

17. lag om ändring i lagen (1981:553) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

18. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),

19. lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979:141),

dels föreslagit riksdagen att anta ett inom socialdepartementet upprättat förslag till

20. lag om ändring i studiestödslagen (1973:349).

I propositionen föreslås att basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall fastställas för år i stället för som nu för månad. Syftet härmed

är att pensioner och andra förmåner som bestäms med ledning av basbeloppet i fortsättningen skall räknas om med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen endast i januari varje år. Förslaget ingår i det samlade program för vissa ekonomisk-politiska åtgärder m. m. som regeringen har föreslagit i proposition 1981/82:30.

Vidare föreslås följdändringar i andra lagar.

De nya reglerna avses träda i kraft den 1 januari 1982.

Proposition 1981/82:10

I proposition 1981/82:10 om ändrade avdragsregler för egenavgifter m. m. har regeringen (budgetdepartementet) såvitt propositionen överlämnats av skatteutskottet till socialförsäkringsutskottet föreslagit riksdagen att anta förslag till ändring av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370).

Lagrummet föreslås ändrat ur redaktionell synpunkt. Proposition 1981/82:10 i övriga delar behandlas i skatteutskottets betänkande SkU 1981/82:9.

De till socialförsäkringsutskottet hänvisade lagförslagen i proposition 1981/82:50 redovisas i bilaga 1 och det från skatteutskottet överlämnade lagförslaget i proposition 1981/82:10 i bilaga 2 till betänkandet.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 1981/82:50

I motion 1981/82:82 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1981/82:50,
2. att riksdagen beslutar anta följande

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Motionärernas förslag*
1 kap. 6 §	
Inom den allmänna – – – – – – – – – – – – – till ett basbelopp.	
Basbeloppet fastställs av regeringen för varje månad och utgör 15 400 kronor multiplicerat med det tal, (jämförelsetal), som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i juni	Basbeloppet fastställs av regeringen för varje månad och utgör 15 400 kronor multiplicerat med det tal, (jämförelsetal), som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i juni

1980. *Därvid skall i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen för tid efter oktober 1980 förändringarna i det allmänna prisläget beräknas med bortseende från indirekta skatter, tullar, avgifter och ändringar i energipriser samt med tillägg för subventioner.* Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.	1980. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.
Basbeloppet får ändras endast om jämförelsetalet har ändrats med minst *tre* procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.	Basbeloppet får ändras endast om jämförelsetalet har ändrats med minst *två* procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

I motion 1981/82:93 av Olof Palme m. fl. (s) hemställs

1. att riksdagen avslår förslagen i proposition 1981/82:50 om

a) lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

b) lag om ändring i lagen (1962:692) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

c) lag om ändring i lagen (1964:143) om bidragsförskott,

d) lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),

e) lag om ändring i lagen (1981:851) om ändring i lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,

f) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

g) lag om ändring i lagen (1981:553) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

h) lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),

i) lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979:141),

2. att riksdagen beslutar att basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring skall beräknas enligt de grunder som gäller före den 1 januari 1981.

Motioner väckta med anledning av proposition 1981/82:30

I motion 1981/82:16 av Hans Nyhage m. fl. (m) hemställs

1. att riksdagen i enlighet med vad som i motionen anförts beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1982 en regel införs i 4 kap. studiestödslagen som innebär att nya medel inte beviljas så länge obetalda avgifter som förfallit till betalning under tidigare år kvarstår eller om återkrav för mer än en termin är obetalt,

2. att riksdagen i enlighet med vad som ovan anförts i motionen beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1982 möjligheter att erhålla barntillägg p. g. a. underhållsskyldighet tas bort för de studerande som är skyldiga att utge underhållsbidrag för barn och som inte sammanbor med barnets vårdnads-

havare,

3. att riksdagen i enlighet med vad som anförts i motionen beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1982 studiestöd inte får utgå till korrespondensstudier vid Statens skola för vuxna i Norrköping eller Hermods skola.

I motion 1981/82:49 (motivering i motion 1981/82:46) av Olof Palme m. fl. (s) hemställs

2. att riksdagen till Studiehjälp m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 27 000 000 kr.

I motion 1981/82:60 (motivering i motion 1981/82:57) av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen beslutar

1. att uttala att den av regeringen förordade ändringen av tidpunkten för indexuppräkning av folkpension icke är godtagbar,

2. att godkänna vad som i motionen anförs om återgång till tidigare beräkningssätt av basbeloppet och hos regeringen hemställa om erforderliga åtgärder i enlighet därmed.

Yrkande 1 i motion 1981/82:49 och yrkande 3 i motion 1981/82:60 behandlas i utskottets betänkande SfU 1981/82:4.

Utskottet

Basbeloppet i lagen om allmän försäkring (AFL)

I proposition 1981/82:30 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m., bil. 2, har föreslagits åtgärder inom socialdepartementets ansvarsområde som tar sikte på att medverka till en viss uppbromsning av de kraftiga kostnadsökningarna för staten och den allmänna försäkringen. I nämnda proposition läggs, såvitt berör utskottets ämnesområde, fram förslag om ändring av reglerna för kommunalt bostadstillägg till folkpension (KBT), som beräknas medföra en begränsning av KBT-kostnaderna med totalt ca 600 milj. kr. för år räknat. Dessutom läggs fram förslag om ändring av bestämmelserna om avräkning av kommunernas kostnader för KBT i samband med utbetalning av kommunalskattemedel. Förslagen jämte motioner i anslutning härtill behandlas i utskottets betänkande SfU 1981/82:4. I nämnda proposition anför socialministern vidare att reglerna för fastställande av basbeloppet inom den allmänna försäkringen bör ändras så att basbeloppet fastställs att gälla för år i stället för som nu för månad. Ändringen kan, enligt propositionen, förväntas leda till en begränsning av utgiftsökningen inom socialförsäkringssektorn med ca 1 800 milj. kr. under år 1982, varav 1 100 milj. kr. avser statsbudgeten. Med hänsyn till att regeringen beslutat att inhämta lagrådets yttrande över de ändringar i lagen om allmän försäkring m. fl. lagar som berörs av en ändrad basbeloppsberäkning innehåller proposition 1981/82:30 inte något förslag till riksdagen om ändrade bestämmelser. Förslag om ändring av beräkningsgrunderna för

basbeloppet läggs i stället fram i den nu förevarande propositionen 1981/82:50.

Basbeloppet inom den allmänna försäkringen fastställs av regeringen för varje månad. Det utgör 15 400 kr. multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i juni 1980. Förändringarna i det allmänna prisläget skall, i enlighet med föreskrifter som meddelats av regeringen, för tid efter oktober 1980 beräknas med bortseende från indirekta skatter, tullar och avgifter medan tillägg skall göras för subventioner. Dessutom skall vid beräkningen av jämförelsetalet också bortses från direkt inverkan på prisläget genom ändrade energipriser. Basbeloppet beräknas således med utgångspunkt i förändringar i nettoprisindex, varvid dock som nämnts skall bortses från förändringar i energipriserna.

Basbeloppet ändras först sedan jämförelsetalet har ändrats med minst tre procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.

Basbeloppet för december månad i år utgör 17 300 kr. Detta tal har varit oförändrat sedan juni månad i år.

Enligt de före den 1 januari 1981 gällande bestämmelserna om basbeloppet beräknades detta på grundval av förändringar i konsumentprisindex, dvs. med hänsynstagande fullt ut till förändringar i det allmänna prisläget. Enligt detta beräkningssätt skulle basbeloppet för november–december månader i år ha utgjort 17 900 kr.

Basbeloppet tillkom för att bevara värdet av utgående pensionsförmåner inom den allmänna försäkringen. Basbeloppet styr inom AFL:s tillämpningsområde också t. ex. intjänandet av pensionspoäng inom ATP-systemet. Vidare är den maximala ersättningen inom bl. a. sjukpenningförsäkringen och föräldraförsäkringen reglerad av basbeloppet. Basbeloppet har också kommit till användning inom närliggande områden. Som exempel kan nämnas bestämmelser i lagarna om pensionstillskott, delpension, arbetsskadeförsäkring och bidragsförskott samt i studiestödslagen och kommunalskattelagen. Därutöver har basbeloppet successivt fått betydelse inom vitt skilda fält på såväl det allmänna som det privaträttsliga området.

I utskottets betänkande SfU 1980/81:14 behandlades proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamheten, m. m., i vilken föreslogs de förändringar i basbeloppets beräkning som trädde i kraft den 1 januari i år. I betänkandet, som godkändes av riksdagen, finns intagna remissyttranden från bl. a. riksförsäkringsverket och statistiska centralbyrån (bil. 4 och 5 till betänkandet) vilka närmare belyser basbeloppets betydelse inom främst socialförsäkringen och basbeloppets tekniska konstruktion.

Förslaget i den förevarande propositionen innebär som nämnts att basbeloppet skall beräknas av regeringen för år i stället för som nu för varje månad. Till följd härav kommer basbeloppsanknutna sociala förmåner att räknas om högst en gång per år till följd av sådana ändringar i prisutvecklingen, som tillåts påverka indexberäkningen. De förmåner som främst

påverkas av den ändrade basbeloppsberäkningen är folkpensionsförmåner – i vilka ingår vårdbidrag och handikappersättning – ATP-förmåner, delpensioner, livräntor inom bl. a. arbetsskadeförsäkringen, studiemedel och bidragsförskott.

I propositionen föreslås också att bestämmelsen om att basbeloppet får ändras endast om prisläget har ändrats med minst tre procent sedan föregående ändring gjordes skall behållas vid fastställande av basbeloppet för år 1982, men därefter slopas.

Förslaget om att basbeloppet skall beräknas för år föranleder, förutom ändringar i lagen om allmän försäkring, följdändringar i ett flertal lagar som innehåller föreskrifter som hänvisar till basbeloppet för en bestämd månad. Propositionen innehåller, såvitt den remitterats till socialförsäkringsutskottet, förslag om ändring i bidragsförskottslagen, rättshjälpslagen, lagen om rättegången i tvistemål om mindre värden, kommunalskattelagen, uppbördslagen och jordbruksbokföringslagen samt studiestödslagen. De föreslagna ändringarna i studiestödslagen, vilka innebär att samma basbelopp kommer att gälla vid såväl beviljande som reduktion av studiemedel, är dock inte direkt föranledda av att basbeloppet föreslås beräknat för år.

Olof Palme m. fl. yrkar i motion 1981/82:93 avslag på propositionen utom såvitt avser förslaget om ändring i studiestödslagen. Lars Werner m. fl. yrkar i motion 1981/82:82 avslag på propositionen i dess helhet. Sistnämnda motionärer har också i den med anledning av proposition 1981/82:30 väckta motionen 1981/82:60 motsatt sig att bestämmelserna om beräkning av basbeloppet ändras på sätt socialministern förutskickade i nämnda proposition.

Socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna lägger vidare i sina resp. partimotioner fram yrkanden om att riksdagen skall besluta om en återgång till de beräkningsgrunder för basbeloppet som gällde före den 1 januari i år, dvs. att basbeloppet skall bestämmas med utgångspunkt i förändringar i konsumentprisindex.

Vänsterpartiet kommunisterna begär också att basbeloppet skall ändras redan när jämförelsetalet ändrats med minst två procent.

I den socialdemokratiska partimotionen riktar motionärerna kritik mot att propositionens förslag inte föregåtts av utredningsarbete och remissbehandling. I propositionen saknas, framhåller motionärerna, kalkyler av följderna av förslaget på såväl förmåns- som avgiftssidan. Konsekvenserna utanför lagstiftningen, t. ex. i fråga om avtal mellan arbetsmarknadens parter i fråga om tjänstepensioner, borde också, menar de, ha redovisats. I motionen hänvisas till att socialdemokraterna redan i den med anledning av proposition 1981/82:30 väckta partimotionen 1981/82:49 framhållit de negativa följderna för pensionärerna av besluten vid föregående riksmöte om urholkning av basbeloppet och höjningarna av avgifterna inom sjuk- och tandvården. Även sparförslagen i proposition 1981/82:30 och den nu aktuella propositionen riktar sig, enligt motionärerna, till stor del mot pensionärerna.

Förslagens reella innebörd är, anför de, att pensionärerna tillsammans med de arbetslösa får betala sänkningen av mervärdeskatten. Som ett exempel på hur enbart systemet med en uppräkning av basbeloppet endast en gång om året berör pensionärerna anger motionärerna att om systemet tillämpats år 1980 skulle detta för en ensamstående folkpensionär ha inneburit en minskad pension med 8 %.

Även vänsterpartiet kommunisterna anser att en bättre redovisning av förslagets olika konsekvenser för den enskilde borde ha lämnats i propositionen. De avvisar förslaget med hänvisning till att det lägger ökade bördor på de ekonomiskt sämst ställda i samhället.

Gällande bestämmelser om ändring av basbeloppet så snart jämförelsetalet ökat med tre procent har inneburit att pensionärskollektivet i högre grad än löntagarkollektivet kunnat få kompensation för prisstegringarna. Samtidigt har basbeloppshöjningarna medfört att kostnaderna har ökat kraftigt för pensioner och andra basbeloppsanknutna sociala förmåner. Det är enligt utskottets mening nödvändigt att något bromsa denna utveckling med hänsyn till det ekonomiska läget. Som socialministern framhållit i proposition 1981/82:30 skall nu förevarande förslag liksom förslagen i nyssnämnda proposition i övrigt som berör pensionsförmånerna ses mot bakgrund av att hon inom kort skall återkomma till regeringen med förslag om dels höjning av pensionernas grundnivå genom utbyggnad av pensionstillskotten, dels vissa förbättringar av handikappersättningen. Genom sådana förbättringar kan enligt utskottets mening grundtryggheten bevaras för de ekonomiskt sämst ställda pensionärerna och för handikappade personer.

Beräkningarna i proposition 1981/82:50 om besparingseffekten visar att regeringen utgått från att en automatisk höjning av nuvarande basbelopp skulle ha skett före eller i samband med fastställandet av basbeloppet för år 1982. Hittillsvarande prognoser om prisutvecklingen under november månad tyder på att det är osäkert om basbeloppet kommer att höjas utöver nuvarande 17 300 kr. för år 1982, och full vetskap härom kommer inte att föreligga före riksdagens beslut. För att förhindra oförutsedda konsekvenser av förslaget föreslår utskottet att treprocentsspärren vid fastställande av basbeloppet för år 1982 tas bort. I övrigt biträder utskottet propositionen.

Med hänvisning till utskottets ovan uttalade uppfattning om nödvändigheten av att bromsa kostnadsutvecklingen för pensioner och andra basbeloppsanknutna förmåner anser utskottet att riksdagen bör vidhålla sitt vid riksmötet 1980/81 fattade beslut (se SfU 1980/81:14) om ändrade beräkningsgrunder för basbeloppet fr. o. m. den 1 januari i år.

Det anförda innebär att utskottet avstyrker bifall till motionerna 1981/82:93, 1981/82:60 och 1981/82:82, sistnämnda motion i motsvarande del.

Studiestöd

Utskottet har ingen erinran mot den i propositionen föreslagna ändringen i studiestödslagen och avstyrker följaktligen bifall till motion 1981/82:82 i motsvarande del.

I den med anledning av proposition 1981/82:30 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m. väckta motionen 1981/82:46 av Olof Palme m. fl. föreslår motionärerna att det allmänna barnbidraget skall höjas med 300 kr. per barn och år från den 1 januari 1982. Som en konsekvens härav föreslås att även studiebidraget inom studiehjälpen höjs med 25 kr. från nämnda datum. Motionärernas hemställan beträffande barnbidraget återfinns i motion 1981/82:50 yrkande 1 som behandlats i socialutskottets betänkande SoU 1981/82:10. Hemställan beträffande studiehjälpen görs i motion 1981/82:49 yrkande 2.

Socialutskottet har i sitt av riksdagen den 12 november i år godkända betänkande avstyrkt bifall till yrkandet om höjda barnbidrag. Socialförsäkringsutskottet finner därför inte anledning tillstyrka yrkandet i motion 1981/82:49 om höjda studiebidrag.

I motion 1981/82:16 av Hans Nyhage m. fl., som också väckts med anledning av proposition 1981/82:30, föreslås vissa besparingsåtgärder inom studiemedelsområdet fr. o. m. den 1 januari 1982. Förslagen överensstämmer med förslag som lagts fram av centrala studiestödsnämnden (CSN) i nämndens anslagsframställning för budgetåret 1982/83. Motionärerna begär beslut av riksdagen om att nya studiemedel inte skall beviljas en studerande så länge obetalda avgifter som förfallit till betalning under tidigare år kvarstår eller om återkrav för mer än en termin är obetalt. Studiemedel bör enligt motionärerna inte heller beviljas för korrespondensstudier vid statens skola för vuxna i Norrköping eller Hermods skola i andra fall än när det kan konstateras att sökanden har behov av stödet och inte kan få sitt utbildningsbehov tillgodosett på annat sätt. Motionärerna begär slutligen att rätten till barntillägg till studiemedel för underhållsskyldiga studerande begränsas till att avse endast underhållsskyldiga som sammanbor med barnets vårdnadshavare. Besparingarna inom studiemedelssystemet till följd av motionsförslagen beräknar motionärerna till ca 30 milj. kr. för år.

CSN:s anslagsframställning för nästa budgetår bereds f. n. i utbildningsdepartementet. Utskottet anser att resultatet av denna beredning bör avvaktas och avstyrker därför bifall till motion 1981/82:16.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *sättet att fastställa basbeloppet*
   att riksdagen med anledning av proposition 1981/82:50 och proposition 1981/82:10, båda i motsvarande delar, och med avslag på motion 1981/82:93, motion 1981/82:60 yrkandena 1

och 2 och motion 1981/82:82 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2

a. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring med den ändringen att andra meningen i punkt 1 övergångsbestämmelserna utgår,

b. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:692) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

c. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1964:143) om bidragsförskott,

d. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),

e. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:851) om ändring i lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,

f. antar den i proposition 1981/82:50 föreslagna lydelsen av lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

g. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:553) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

h. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),

i. antar det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979:141).

2. beträffande *ändring i studiestödslagen*
   att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:50 i motsvarande del och med avslag på motion 1981/82:82 yrkande 1 i motsvarande del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
3. beträffande *studiebidraget*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:49 yrkande 2,
4. beträffande *besparingar inom studiemedelssystemet*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:16.

Stockholm den 1 december 1981

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Maj Pehrsson (c), Helge Karlsson (s), Börje Nilsson (s), Gösta Andersson (c), Gullan Lindblad (m), Lars-Åke Larsson (s), Ulla Johansson (s), Siri Häggmark (m), Arne Andersson i Gustafs (c), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Kerstin Sandborg (fp) och Bibi Rosengren (c).

Reservationer

1. Beträffande sättet att fastställa basbeloppet

Sven Aspling, Helge Karlsson, Börje Nilsson, Lars-Åke Larsson, Ulla Johansson, Nils-Olof Gustafsson och Ingegerd Elm (alla s) anser:

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Gällande bestämmelser" och slutar med "motsvarande del." bort ha följande lydelse:

Vid riksdagsbehandlingen hösten 1980 av regeringens förslag till ändrade beräkningsgrunder för basbeloppet riktade utskottet (se reservation 1 till betänkande SfU 1980/81:14) stark kritik mot regeringen för att förslaget inte föregåtts av utredning och remissbehandling och för att förslagets konsekvenser inte redovisats i propositionen. Av de yttranden som utskottet inhämtade vid sin behandling av förslaget framgick att det skulle få följdverkningar inom skilda områden som inte redovisats av regeringen. Så t. ex. framhöll riksförsäkringsverket i sitt yttrande att socialförsäkringens innehåll på sikt skulle komma att förändras i basala delar. Inom ATP-systemet kunde befaras att en pensionär på 20 års sikt kunde få sitt pensionsskydd sänkt från 65 % till mellan 45 och 50 % av den tidigare inkomsten. Också för framtida pensionärer kunde likartade effekter uppstå. Av lagutskottets yttrande framgick att förslaget också skulle få allvarliga konsekvenser utanför den allmänna försäkringens område eftersom basbeloppet kommer till användning i en mängd civilrättsliga regler och avtal. Utskottet finner det anmärkningsvärt att regeringen nu ånyo föreslagit en ändring av hur basbeloppet skall beräknas – denna gång dessutom med en helt annan teknisk konstruktion – utan föregående utredning och remissförfarande. Även konsekvenserna av detta förslag finner utskottet bristfälligt redovisade, och några kalkyler av följderna för den enskilde återfinns inte i propositionen. Redan under utskottets behandling har det visat sig att verkningarna av förslaget sannolikt skulle bli helt annorlunda än vad regeringen räknat med.

Följderna av en basbeloppsförändring för olika civilrättsliga lagar och avtal belyses i lagutskottets betänkande LU 1981/82:13. Utskottet hänvisar till detta och till den till betänkandet fogade socialdemokratiska reservationen. Såvitt angår förslagets verkningar på det socialpolitiska fältet konstaterar utskottet att den enskilde pensionären, den enskilde handikappade och den enskilde studeranden får vidkännas en betydande sänkning av sin levnadsstandard eftersom propositionens förslag främst riktar sig mot dessa grupper. Regeringens sparförslag under föregående riksmöte innebar också påfrestningar på främst pensionärernas ekonomi, genom att pensionerna inte längre blev värdesäkrade fullt ut och den enskildes kostnader vid sjuk- och tandvård höjdes. Härtill kommer att sparförslaget i proposition 1981/82:30 om en minskning av de kommunala bostadstillläggen drabbar

pensionärerna hårt. Socialdemokraterna har också vid behandlingen av detta förslag motsatt sig dess genomförande (se SfU 1981/82:4).

Enligt utskottets mening bör basbeloppet även i fortsättningen fastställas per månad och räknas upp så snart prishöjningarna överstigit tre procent. Full kompensation bör därvid ges för prishöjningarna. Det anförda innebär att utskottet avvisar propositionens förslag om ändrade regler för beräkning av basbeloppet samtidigt som utskottet förordar att en återgång sker den 1 januari 1982 till de beräkningsgrunder för basbeloppet som gällde före den 1 januari i år.

Utskottet tillstyrker sålunda motion 1981/82:93 och avstyrker bifall till proposition 1981/82:50. Härigenom tillgodoses i väsentliga delar också motionerna 1981/82:60 och 1981/82:82.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *sättet att fastställa basbeloppet*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:93 och med anledning av motionerna 1981/82:60 yrkandena 1 och 2 och 1981/82:82 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt med avslag på proposition 1981/82:50 i motsvarande del och med bifall till proposition 1981/82:10, likaså i motsvarande del,
a. antar följande som *Reservanternas förslag* betecknade förslag till lag om ändring i lagen om allmän försäkring.

1 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap. 6 §	
Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *basbelopp*.	
Basbeloppet fastställs av regeringen för varje månad och utgör *15 400* kronor multiplicerat med det tal, (jämförelsetal), som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i *juni 1980. Därvid skall i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen för tid efter oktober 1980 förändringarna i det allmänna prislä-*	Basbeloppet fastställs av regeringen för varje månad och utgör *17 900* kronor multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i *november 1981*. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

get beräknas med bortseende från indirekta skatter, tullar, avgifter och ändringar i energipriser samt med tillägg för subventioner. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

Basbeloppet får ändras endast om jämförelsetalet har ändrats med minst tre procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och skall tillämpas första gången vid fastställande av basbeloppet för januari månad 1982.

b. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:692) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

c. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1964:143) om bidragsförskott,

d. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),

e. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:851) om ändring i lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,

f. dels avslår den i proposition 1981/82:50 föreslagna lydelsen av lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), dels antar det i proposition 1981/82:10 framlagda förslaget till ny lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen,

g. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:553) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

h. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),

i. avslår det i proposition 1981/82:50 framlagda förslaget till lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979:141).

2. Beträffande besparingar inom studiemedelssystemet

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser:

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "CSN:s anslagsframställning" och slutar med "motion 1981/82:16." bort ha följande lydelse:

Förslagen i motion 1981/82:16 grundar sig på vad CSN föreslagit i sin anslagsframställning för nästkommande budgetår. Förslaget om att nya studiemedel inte skall beviljas en studerande så länge obetalda avgifter som förfallit till betalning under tidigare år kvarstår eller om återkrav för mer än

en termin är obetalt motiveras av CSN med att åtgärder bör vidtas för att förhindra ett missbruk av studiemedelssystemets nuvarande regler. Samma motivering gäller beträffande förslaget om att studiemedel inte skall utgå vid korrespondensstudier. Vad slutligen angår förslaget om att barntillägg inte skall utgå till underhållsskyldiga som inte sammanbor med barnets vårdnadshavare medför detta inga ekonomiska konsekvenser för den underhållsskyldige eller barnet och dess vårdnadshavare. Den underhållsskyldige måste nämligen för att få nytt barntillägg visa att han överlämnat barntilläggsbeloppet till vårdnadshavaren. Vårdnadshavaren i sin tur kan om barntillägg inte utgår söka bidragsförskott.

Enligt utskottets mening är förslagen, som beräknas medföra en årlig besparing inom studiemedelsområdet med ca 30 milj. kr., så väl underbyggda att någon ytterligare beredning av dem inte behöver avvaktas. Utskottet anser därför i likhet med motionärerna i motion 1981/82:16 att förslagen kan genomföras redan den 1 januari 1982 och tillstyrker följaktligen bifall till motionen.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *besparingar inom studiemedelssystemet*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:16
a. antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade

Förslag till
Lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1973:349)

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 7 a, av nedan angiven lydelse,

dels att 4 kap. 14 § skall ha nedan angiven lydelse.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
	4 kap.
	7 a §
	Har studerande uppburit studiemedel för studier vid läroanstalt eller utbildningslinje som omfattas av 1 och 2 §§ utgår nya studiemedel om
	1. debiterad studiemedelsavgift, som förfallit till betalning före det kalenderår som studiemedlen avser, i sin helhet erlagts eller beslut fattats enligt 8 kap 39, 40 eller 44–49 §§ att avgift inte skall utgå,
	2. av studiemedel, som återkrävts med stöd av 9 kap. 2 §, återkrav avseende högst en termin kvarstår oreglerat.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om synnerliga skäl föreligger får studiemedel beviljas utan hinder av vad som anges i första stycket.

14 §

Har den studerande vårdnaden om barn som ej fyllt 16 år eller är *han* skyldig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utge underhållsbidrag till barn som ej fyllt 16 år, förhöjes det belopp som den studerande har rätt till enligt 13 § första stycket med barntillägg. Tillägget utgår för varje barn med 1,39 procent av basbeloppet för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar för heltidsstuderande och med 2,78 procent av basbeloppet för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar för deltidsstuderande.

Har den studerande vårdnaden om barn som ej fyllt 16 år eller är *studerande som stadigvarande sammanbor med barnets vårdnadshavare* skyldig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utge underhållsbidrag till barn som ej fyllt 16 år, förhöjes det belopp som den studerande har rätt till enligt 13 § första stycket med barntillägg. Tillägget utgår för varje barn med 1,39 procent av basbloppet för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar för heltidsstuderande och med 2,78 procent av basbeloppet för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 30 dagar för deltidsstuderande.

Även om båda föräldrarna enligt första stycket har rätt till barntillägg, utgår endast ett barntillägg. Detta utges till fadern, eller, om föräldrarna är ense därom, till modern. Är en av föräldrarna skyldig att utge underhållsbidrag som avses i första stycket, utges dock tillägget alltid till denne. Om synnerliga skäl föreligger, får barntillägget utgå till envar av föräldrarna.

Har studerande, som enligt första och andra styckena har rätt till barntillägg på grund av att han är skyldig att utge underhållsbidrag till ett barn, tidigare på samma grund erhållit barntillägg för samma barn, utgår dock det nya barntillägget endast om han visar att han har betalat ut det barntillägg, som senast har beviljats, till den som har vårdnaden om barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

b. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om studiemedel vid brevstudier.

Bilaga 1

Författningsförslag i proposition 1981/82:50

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
6 §[2]	
Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *basbelopp*.	
Basbeloppet fastställs av regeringen för varje *månad* och utgör 15 400 kronor multiplicerat med det tal, (jämförelsetal), som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget *under andra månaden* före *den* som basbeloppet avser och prisläget i juni 1980. Därvid skall i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen för tid efter oktober 1980 förändringarna i det allmänna prisläget beräknas med bortseende från indirekta skatter, tullar, avgifter och ändringar i energipriser samt med tillägg för subventioner. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.	Basbeloppet fastställs av regeringen för varje *år* och utgör 15 400 kronor multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget *i november året* före *det* som basbeloppet avser och prisläget i juni 1980. Därvid skall i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen för tid efter oktober 1980 förändringarna i det allmänna prisläget beräknas med bortseende från indirekta skatter, tullar, avgifter och ändringar i energipriser samt med tillägg för subventioner. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.
Basbeloppet får ändras endast om jämförelsetalet har ändrats med minst tre procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.	

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och skall tillämpas första gången vid fastställande av basbeloppet för år 1982. Vid fastställande av basbeloppet för år 1982 får basbeloppet ändras endast om jämförelsetalet har ändrats med minst tre procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet gjordes.

[1] Lagen omtryckt 1977:630.
[2] Senaste lydelse 1980:1036.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2. Förekommer i lag eller annan författning en hänvisning till basbeloppet för en viss månad som infaller efter ikraftträdandet, skall hänvisningen i stället avse basbeloppet för det aktuella året.

2 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1981:692) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring i den lydelse paragrafen har erhållit genom lagen (1981:692) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 kap.	
2 §	
Ålderspension utgör, där ej annat följer av andra och tredje styckena samt 3 och 4 §§, för år räknat sextio procent av produkten av *basbeloppet för den månad, för vilken pension skall betalas* och medeltalet av de pensionspoäng som tillgodoräknats den försäkrade eller, om pensionspoäng tillgodoräknats honom för mer än femton år, medeltalet av de femton högsta poängtalen. Har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för mindre än trettio år, skall hänsyn tas endast till så stor del av nämnda produkt som svarar mot förhållandet mellan det antal år, för vilka pensionspoäng tillgodoräknats honom, och talet trettio.	Ålderspension utgör, där ej annat följer av andra och tredje styckena samt 3 och 4 §§, för år räknat sextio procent av produkten av *det basbelopp som har fastställts för året* och medeltalet av de pensionspoäng som tillgodoräknats den försäkrade eller, om pensionspoäng tillgodoräknats honom för mer än femton år, medeltalet av de femton högsta poängtalen. Har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för mindre än trettio år, skall hänsyn tas endast till så stor del av nämnda produkt som svarar mot förhållandet mellan det antal år, för vilka pensionspoäng tillgodoräknats honom, och talet trettio.

Har pensionspoäng enligt 11 kap. 6 § första stycket på grund av underlåten avgiftsbetalning inte tillgodoräknats den försäkrade, skall hans ålderspension utgöra sextio procent av så stor del av den i första stycket angivna produkten, som svarar mot förhållandet mellan det antal år, dock högst trettio, för vilka pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade, och talet trettio ökat med ett för varje år, för vilket den försäkrade till följd av underlåten avgiftsbetalning inte tillgodoräknats pensionspoäng. Vid tillämpning av vad nu sagts får talet trettio ej ökas till mer än femtio.

Om ålderspensionen börjar utbetalas tidigare än från och med den månad varunder den försäkrade fyller sextiofem år, skall pensionen minskas med fem tiondels procent för varje månad, som då pensionen börjar utgå återstår till ingången av den månad varunder den försäkrade fyller sextiofem år. Om pensionen börjar utgå senare än från och med sistnämnda månad, ökas pensionen med sex tiondels procent för varje månad, som då pensionen

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

börjar utgå förflutit från ingången av den månad varunder den försäkrade uppnådde nämnda ålder; härvid får hänsyn dock ej tas till tid efter ingången av den månad, då den försäkrade fyllt sjuttio år, och ej heller till tid, då den försäkrade åtnjutit folkpension eller inte varit berättigad till tilläggspension i form av ålderspension.

---

3 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1964:143) om bidragsförskott

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1964:143) om bidragsförskott[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §[2]	
Bidragsförskott utgör för år räknat fyrtioen procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring har fastställts för *månaden före den som bidragsförskottet avser.*	Bidragsförskott utgör för år räknat fyrtioen procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring har fastställts för *året. För det bidragsförskott som avser januari månad tillämpas dock det basbelopp som gällde för det föregående året.*

Skall bidragsförskott utgå i förhållande till såväl fader som moder eller är barnet berättigat till barnpension enligt 8 kap. 5 § lagen om allmän försäkring, utgör dock bidragsförskottet trettioen procent av det basbelopp som anges i första stycket, i förra fallet i förhållande till varje underhållsskyldig.

Föreligger grundad anledning antaga att fastställt underhållsbidrag betalas i vederbörlig ordning, utgör bidragsförskottet skillnaden mellan förskottsbelopp enligt första eller andra stycket samt underhållsbidragets belopp.

Om det underhållsbidrag som har blivit fastställt uppenbarligen understiger vad den underhållsskyldige bör erlägga i bidrag, lämnas inte bidragsförskott enligt första eller andra stycket med högre belopp än underhållsbidraget. I fall som avses i tredje stycket lämnas inget bidragsförskott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. För det bidragsförskott som avser januari 1982 tillämpas dock det basbelopp som gällde för december 1981.

[1] Lagen omtryckt 1976:277.
[2] Senaste lydelse 1981:396.

8 Förslag till
Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)

Härigenom föreskrivs att 6 § rättshjälpslagen (1972:429)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §	
Allmän rättshjälp beviljas fysisk person i rättslig angelägenhet, om han behöver sådant bistånd och hans beräknade årsinkomst ej överstiger ett gränsbelopp som motsvarar åtta gånger det enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *bestämda basbeloppet för oktober året* innan rättshjälp begäres.	Allmän rättshjälp beviljas fysisk person i rättslig angelägenhet, om han behöver sådant bistånd och hans beräknade årsinkomst ej överstiger ett gränsbelopp som motsvarar åtta gånger det *basbelopp* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *som gällde året* innan rättshjälp begäres.

Bidrager den rättssökande i väsentlig omfattning till annans underhåll, ökas gränsbeloppet med vad som motsvarar ett halvt basbelopp för var och en till vilkens underhåll han sålunda bidrager.

Är den rättssökandes betalningsförmåga väsentligt ökad på grund av förmögenhetsinnehav eller annan särskild omständighet eller väsentligt nedsatt på grund av skuldsättning eller annan särskild omständighet, skall den beräknade årsinkomsten jämkas på det sätt att skäligt belopp tillägges eller frändrages.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, domstolsverket meddelar närmare föreskrifter för beräkning av den rättssökandes ekonomiska förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. I fråga om rättshjälp som begärs före utgången av år 1982 tillämpas äldre bestämmelser.

[1] Lagen omtryckt 1979:240.

11 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1981:851) om ändring i lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden i den lydelse paragrafen har erhållig genom lagen (1981:851) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag skall tillämpas på rättegången i tvistemål vari förlikning om saken är tillåten, om värdet av vad som yrkas uppenbart ej överstiger hälften av *det* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *bestämda basbeloppet för oktober näst föregående år.*	Denna lag skall tillämpas på rättegången i tvistemål vari förlikning om saken är tillåten, om värdet av vad som yrkas uppenbart ej överstiger hälften av *basbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Första stycket gäller ej om part första gången han skall föra talan i tvistemålet yrkar att denna lag ej skall tillämpas och därvid gör sannolikt att bakomliggande tvist rör högre värde eller att utgången eljest är av synnerlig betydelse för bedömningen av andra föreliggande rättsförhållanden. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande, skall part som begär målets hänskjutande till rättegång senast därvid framställa yrkande som nyss sagts.

Med värde enligt första stycket avses det värde som vid tiden för talans väckande kan antagas gälla. Har talan väckts genom ansökan om lagsökning, betalningsföreläggande eller handräckning eller som enskilt anspråk i brottmål, avses värdet vid rättens beslut att tvisten skall handläggas som tvistemål. Vid bedömningen skall hänsyn ej tagas till rättegångskostnad.

16 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 46 § 2 mom., punkt 2 e av anvisningarna till 29 §, punkt 1 av anvisningarna till 30 §, punkt 11 av anvisningarna till 32 § och punkt 3 a av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

46 §

2 mom.[1] I hemortskommunen får skattskyldig, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, dessutom göra avdrag:

1) för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla, i den utsträckning som framgår av punkt 5 av anvisningarna;

2) för påförda egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla;

3) för premier och andra avgifter, som skattskyldig erlagt för försäkringar av följande slag, vilka ägs av honom själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn, nämligen kapitalförsäkring, till den del avdrag för premien ej medges enligt punkt 2 av anvisningarna till 22 § eller punkt 9 av anvisningarna till 29 §, arbetslöshetsförsäkring, om avdrag ej medges enligt nyssnämnda lagrum eller punkt 6 av anvisningarna till 33 §, samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkassa för begravningshjälp, som ej avses i 33 § och som ej utgör sjukförsäkring enligt 2–4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring;

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen fogat intyg eller annat skriftligt bevis under beskattningsåret har betalat för eller tillgodoräknats som underhåll av icke hemmavarande barn intill dess barnet fyllt 18 år eller intill dess det fyllt 21 år om det genomgår grundskola, gymnasieskola eller därmed jämförlig grundutbildning, dock högst med 3 000 kronor för varje barn;

6) för avgift som den skattskyldige har betalat under beskattningsåret för annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, som ägs av arbetsgivare, om försäkringen ägs av den skattskyldige.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att betala sjömansskatt, medges avdrag för periodiskt understöd, avgift för pensionsförsäkring och underhållsbidrag, som anges i första stycket 4) och 6), endast i den mån hänsyn inte tagits till understödet, avgiften eller underhållsbidraget vid beräkningen av sjömansskatt.

Om skattskyldig varit bosatt här i riket endast under en del av

[1] Lydelse enligt prop. 1981/82:10.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

beskattningsåret, medges avdrag som nu sagts bara i den mån det belöper på nämnda tid.

Avdrag för premier och andra avgifter som avses i första stycket 3) medges inte med högre belopp än 250 kronor. Har skattskyldig under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, medges dock sådant avdrag för dem båda gemensamt med högst 500 kronor. Avdrag, som nu sagts, med högst 500 kronor medges vidare om skattskyldig under beskattningsåret varit ogift – varmed jämställs änka, änkling eller frånskild – och haft hemmavarande barn under 18 år.

Avdrag för avgift som avses i första stycket 6) får inte överstiga den skattskyldiges A-inkomst för antingen beskattningsåret eller året närmast dessförinnan och beräknas med hänsyn till storleken av sådan inkomst. I fråga om sådan A-inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse eller som hänför sig till anställning, om den skattskyldige helt saknar pensionsrätt i anställning och inte är anställd i aktiebolag eller ekonomisk förening vari han har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §, får avdraget uppgå till sammanlagt högst 35 procent av inkomsten till den del den inte överstiger tjugo gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för *januari månad* året närmast före taxeringsåret samt högst 25 procent av den del av inkomsten som överstiger tjugo men inte trettio gånger nämnda basbelopp. I fråga om övrig A-inkomst får avdraget uppgå till högst 10 procent av inkomsten till den del den tillsammans med A-inkomst enligt föregående mening inte överstiger tjugo gånger nämnda basbelopp. I stället för vad som angivits i andra och

Avdrag för avgift som avses i första stycket 6) får inte överstiga den skattskyldiges A-inkomst för antingen beskattningsåret eller året närmast dessförinnan och beräknas med hänsyn till storleken av sådan inkomst. I fråga om sådan A-inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse eller som hänför sig till anställning, om den skattskyldige helt saknar pensionsrätt i anställning och inte är anställd i aktiebolag eller ekonomisk förening vari han har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §, får avdraget uppgå till sammanlagt högst 35 procent av inkomsten till den del den inte överstiger tjugo gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för året närmast före taxeringsåret samt högst 25 procent av den del av inkomsten som överstiger tjugo men inte trettio gånger nämnda basbelopp. I fråga om övrig A-inkomst får avdraget uppgå till högst 10 procent av inkomsten till den del den tillsammans med A-inkomst enligt föregående mening inte överstiger tjugo gånger nämnda basbelopp. I stället för vad som angivits i andra och tredje meningar-

Nuvarande lydelse

tredje meningarna av detta stycke får avdraget beräknas till högst ett belopp motsvarande angivet basbelopp jämte 30 procent av inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse intill en sammanlagd A-inkomst motsvarande tre gånger samma basbelopp. Avdraget beräknas i sin helhet antingen på inkomst som skall tas upp till beskattning under beskattningsåret eller på inkomst året närmast dessförinnan. Med A-inkomst avses inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som A-inkomst. Till A-inkomst räknas även inkomst ombord enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt samt enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning.

Om särskilda skäl föreligger får riksskatteverket efter ansökan besluta att avdrag för avgift för pensionsförsäkring får medges med högre belopp än som följer av bestämmelserna i föregående stycke. Därvid skall dock följande gälla. För skattskyldig, som redovisar inkomst som är att anse som A-inkomst endast av tjänst men som i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning, får avdrag medges högst med belopp, beräknat som för inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse på det sätt som föreskrivits i föregående stycke. Har sådan skattskyldig erhållit särskild ersättning i samband med att anställning upphört och har han ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får dock avdrag medges med högre

Föreslagen lydelse

na av detta stycke får avdraget beräknas till högst ett belopp motsvarande angivet basbelopp jämte 30 procent av inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse intill en sammanlagd A-inkomst motsvarande tre gånger samma basbelopp. Avdraget beräknas i sin helhet antingen på inkomst som skall tas upp till beskattning under beskattningsåret eller på inkomst året närmast dessförinnan. Med A-inkomst avses inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som A-inkomst. Till A-inkomst räknas även inkomst ombord enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt samt enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning.

Om särskilda skäl föreligger får riksskatteverket efter ansökan besluta att avdrag för avgift för pensionsförsäkring får medges med högre belopp än som följer av bestämmelserna i föregående stycke. Därvid skall dock följande gälla. För skattskyldig, som redovisar inkomst som är att anse som A-inkomst endast av tjänst men som i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning, får avdrag medges högst med belopp, beräknat som för inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse på det sätt som föreskrivits i föregående stycke. Har sådan skattskyldig erhållit särskild ersättning i samband med att anställning upphört och har han ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får dock avdrag medges med högre

Nuvarande lydelse

belopp. Avdrag som avses i de två närmast föregående meningarna får dock inte beräknas för inkomst som härrör från aktiebolag eller ekonomisk förening vari den skattskyldige har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §. Har skattskyldig, som – själv eller genom förmedling av juridisk person – drivit jordbruk, skogsbruk eller rörelse, upphört med driften i förvärvskällan och har han under verksamhetstiden ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får avdrag beräknas även på sådan inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som B-inkomst. Avdraget får i detta fall beräknas med beaktande av det antal år den skattskyldige drivit jordbruket, skogsbruket eller rörelsen, dock högst för tio år. Hänsyn skall vid bedömningen av avdragets storlek tas till den skattskyldiges övriga pensionsskydd och andra möjligheter till avdrag för avgift som avses i första stycket 6). Avdraget får dock inte överstiga ett belopp som för varje år som driften pågått motsvarar tio gånger det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring bestämts för *januari månad* det år driften i förvärvskällan upphört och ej heller summan av de belopp som under beskattningsåret redovisats som nettointäkt av förvärvskällan och sådan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet som är att hänföra till vinst med anledning av överlåtelse av förvärvskällan. Har riksskatteverket enligt punkt 1 tred-

Föreslagen lydelse

belopp. Avdrag som avses i de två närmast föregående meningarna får dock inte beräknas för inkomst som härrör från aktiebolag eller ekonomisk förening vari den skattskyldige har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §. Har skattskyldig, som – själv eller genom förmedling av juridisk person – drivit jordbruk, skogsbruk eller rörelse, upphört med driften i förvärvskällan och har han under verksamhetstiden ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får avdrag beräknas även på sådan inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som B-inkomst. Avdraget får i detta fall beräknas med beaktande av det antal år den skattskyldige drivit jordbruket, skogsbruket eller rörelsen, dock högst för tio år. Hänsyn skall vid bedömningen av avdragets storlek tas till den skattskyldiges övriga pensionsskydd och andra möjligheter till avdrag för avgift som avses i första stycket 6). Avdraget får dock inte överstiga ett belopp som för varje år som driften pågått motsvarar tio gånger det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring bestämts för det år driften i förvärvskällan upphört och ej heller summan av de belopp som under beskattningsåret redovisats som nettointäkt av förvärvskällan och sådan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet som är att hänföra till vinst med anledning av överlåtelse av förvärvskällan. Har riksskatteverket enligt punkt 1 tredje stycket av

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
je stycket av anvisningarna till 31 § medgivit att dödsbo tar pensionsförsäkring, anger riksskatteverket det högsta belopp varmed avdrag för avgift för försäkringen får medges. Härvid iakttas i tillämpliga delar bestämmelserna i detta stycke om avdrag för skattskyldig som upphört med driften i en förvärvskälla. Mot beslut av riksskatteverket i fråga som avses i detta stycke får talan inte föras.	anvisningarna till 31 § medgivit att dödsbo tar pensionsförsäkring, anger riksskatteverket det högsta belopp varmed avdrag för avgift för försäkringen får medges. Härvid iakttas i tillämpliga delar bestämmelserna i detta stycke om avdrag för skattskyldig som upphört med driften i en förvärvskälla. Mot beslut av riksskatteverket i fråga som avses i detta stycke får talan inte föras.

Har skattskyldig erlagt avgift som avses i första stycket 6) men har avdrag för avgiften helt eller delvis inte kunnat utnyttjas enligt bestämmelserna i femte stycket, medges avdrag för ej utnyttjat belopp vid taxering för det påföljande beskattningsåret. Sådant avdrag medges dock inte med belopp som tillsammans med erlagd avgift sistnämnda år överstiger vad som anges i femte stycket.

Oavsett föreskrifterna i de föregående styckena medges avdrag för avgift som avses i första stycket 6) i hemortskommunen inte med högre belopp än skillnaden mellan sammanlagda beloppet av inkomster från förvärvskällor, som är skattepliktiga i kommunen, och övriga avdrag enligt denna paragraf. Kan avdrag för avgift som avses i första stycket 6) inte utnyttjas i hemortskommunen, medges avdrag för återstoden i annan kommun med belopp intill den där redovisade inkomsten, i förekommande fall efter andra avdrag enligt denna paragraf som medges vid taxeringen i kommunen. Avdrag, som på grund av vad nu sagts inte kunnat utnyttjas vid taxeringen för det beskattningsår då avgiften betalades, får utnyttjas senast vid taxering för sjätte beskattningsåret efter betalningsåret. Inte heller i sistnämnda fall får avdraget överstiga vad som återstår sedan övriga avdrag enligt denna paragraf gjorts.

Anvisningar

till 29 §

2.e.[2] Arbetsgivare har – under de förutsättningar som anges i tredje stycket – rätt till avdrag för kostnader för att trygga pensionsåtagande enligt allmän pensionsplan. Om allmän pensionsplan träder i kraft stegvis men arbetsgivaren lämnat utfästelse om en snabbare tillämpning av planen, har arbetsgivaren rätt till avdrag för kostnader föranledda av denna utfästelse. Allmän pensionsplan har samma innebörd som i 4 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. Med allmän pensionsplan avses

[2] Senaste lydelse 1978:187.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

emellertid i denna lag, i fall där pensionsåtagande enligt allmän pensionsplan icke föreligger, även

a) pensionsåtagande för pensionsförmåner som rymmes inom vad som är sedvanligt enligt allmän pensionsplan i fråga om arbetstagare med motsvarande uppgifter eller hans efterlevande under förutsättning att annat åtagande än sådant som innebär tryggande genom pensionsförsäkring eller avsättning till pensionsstiftelse tryggats genom kreditförsäkring,

b) pensionsbestämmelser, som rekommenderats av Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet eller Svenska kyrkans församlings- och pastoratförbund och antagits såsom pensionsreglemente av kommun, kommunalförbund, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Kommunernas Pensionsanstalt, Svenska kyrkans församlings- och pastoratförbund eller Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut eller av annan arbetsgivare, för vars pensionsutfästelser enligt pensionsreglementet kommun, kommunalförbund, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet eller Svenska kyrkans församlings- och pastoratförbund tecknat borgen, och

c) pensionsåtagande som har lämnats av statligt företag och för vilket staten har tecknat borgen.

Om särskilda skäl föreligga, får riksskatteverket besluta att även annat pensionsåtagande vid tillämpning av denna lag skall anses som allmän pensionsplan. Mot beslut av riksskatteverket i fråga som här avses får talan ej föras.

Avdragsrätt enligt första stycket föreligger endast under förutsättning dels att högsta pensionsgrundande lön enligt den allmänna pensionsplanen icke överstiger trettio gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för *januari månad* året närmast före taxeringsåret eller det högre pensionsgrundande belopp som gällde enligt planen vid utgången av år 1977, dels att livsvarig ålderspension vid full intjänandetid enligt planen icke avses komma att överstiga 15 procent av den pensionsgrundande lönen till den del den icke överstiger sju och en halv gånger nämnda basbelopp, 70 procent av den pensionsgrundande

Avdragsrätt enligt första stycket föreligger endast under förutsättning dels att högsta pensionsgrundande lön enligt den allmänna pensionsplanen icke överstiger trettio gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för året närmast före taxeringsåret eller det högre pensionsgrundande belopp som gällde enligt planen vid utgången av år 1977, dels att livsvarig ålderspension vid full intjänandetid enligt planen icke avses komma att överstiga 15 procent av den pensionsgrundande lönen till den del den icke överstiger sju och en halv gånger nämnda basbelopp, 70 procent av den pensionsgrundande lönen till den del

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
lönen till den del den överstiger sju och en halv men icke tjugo gånger nämnda basbelopp och 40 procent av den pensionsgrundande lönen till den del den överstiger tjugo men icke trettio gånger nämnda basbelopp eller det högre pensionsbelopp som gällde enligt planen vid utgången av år 1977. Det förhållandet att planen ger rätt till ålderspension utöver 15 procent av den pensionsgrundande lön som icke överstiger sju och en halv gånger nämnda basbelopp utgör dock icke hinder för avdrag, om den överskjutande pensionen är avsedd att utgöra ersättning för tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring.	den överstiger sju och en halv men icke tjugo gånger nämnda basbelopp och 40 procent av den pensionsgrundande lönen till den del den överstiger tjugo men icke trettio gånger nämnda basbelopp eller det högre pensionsbelopp som gällde enligt planen vid utgången av år 1977. Det förhållandet att planen ger rätt till ålderspension utöver 15 procent av den pensionsgrundande lön som icke överstiger sju och en halv gånger nämnda basbelopp utgör dock icke hinder för avdrag, om den överskjutande pensionen är avsedd att utgöra ersättning för tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring.

Vid bestämmande av avdragsrätt enligt första stycket får – även om detta ej har medgivits i allmän pensionsplan – i pensionsåtagande inräknas såväl arbetstagares anställningstid hos samma arbetsgivare innan åtagandet lämnats som anställningstid hos förutvarande arbetsgivare. Vid beräkning av avdrag för tryggande av åtagandet skall härvid dock avräknas sådan pension åt arbetstagaren, som tidigare har utfästs och tryggats av arbetsgivare under anställningstid som inräknas i åtagandet.

Avdrag för kostnad avsedd att trygga pensionsåtagande som innebär rätt till pension före 65 års ålder – härunder inbegripet kostnad avsedd att vid arbetstagarens avgång före 65 års ålder trygga samma pensionsförmåner som skulle ha tillkommit honom vid avgång vid nämnda ålder – medges i den utsträckning sådana förmåner kan utgå enligt allmän pensionsplan och med beaktande jämväl av bestämmelserna i tionde stycket. Är fråga om arbetstagare i aktiebolag eller ekonomisk förening som har bestämmande inflytande över företaget, är dock kostnad som här avses och som hänför sig till avgång före 60 års ålder avdragsgill endast efter beslut enligt elfte stycket. Till grund för bedömande om en arbetstagare har bestämmande inflytande lägges det samlade innehavet av aktier eller andelar i företaget hos arbetstagaren själv jämte sådana honom närstående personer som nämns i 35 § 3 mom. tionde stycket denna lag.

För medel, som avsatts enligt b eller d, medges sålunda avdrag intill vad som motsvarar arbetsgivarens pensionsreserv, och för pensionsförsäkring medges avdrag för så stor del av kostnaderna som behövs för att trygga pensionsåtagande, allt med iakttagande av bestämmelserna i första–femte

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

styckena och beslut enligt elfte stycket av denna anvisningspunkt.

Dock medges avdrag även utöver vad som anges i föregående stycke, om pensionsutfästelserna avser förmåner som innebär smärre avvikelser från allmän pensionsplan. Detta gäller dock endast under förutsättning att utfästelserna till den del de avser sådana avvikelser har tryggats genom pensionsförsäkring. Vidare fordras att utfästelserna har lämnats före utgången av år 1977 eller att de lämnats till arbetstagare som därefter erhållit anställning hos arbetsgivare och motsvarar utfästelser som har lämnats av arbetsgivaren till andra arbetstagare före utgången av år 1977. Med smärre avvikelser förstås sådana förmånsbelopp som utgår utöver allmän pensionsplan men inom ramen för högsta pensionsgrundande lön enligt planen under förutsättning att den genomsnittliga kostnaden för förmånsbeloppen icke överstiger åtta procent av kostnaden för pensionsåtagande enligt den allmänna pensionsplanen. Med genomsnittlig kostnad för förmånsbeloppen förstås den merkostnad som motsvarande förmåner skulle medföra, om de skulle lämnas åt samtliga som omfattas av den allmänna pensionsplanen. Överstiger kostnaden för förmånsbeloppen vad nu sagts, skall emellertid ingen del av den kostnad som överstiger kostnaden för pensionsåtagande enligt den allmänna pensionsplanen vara avdragsgill. För att erhålla avdragsrätt skall arbetsgivaren med intyg av försäkringsgivaren styrka att endast smärre avvikelser från allmän pensionsplan föreligger. Om särskilda skäl föreligga, får riksskatteverket besluta att avdrag som avses i detta stycke skall medges även i andra fall. Mot beslut av riksskatteverket i fråga som här avses får talan ej föras.

Har arbetsgivare gjort pensionsåtagande enligt allmän pensionsplan men föreligger icke avdragsrätt enligt första stycket eller har arbetsgivare gjort pensionsåtagande för arbetstagare som icke omfattas av allmän pensionsplan, får han – under förutsättning att åtagandet tryggats genom pensionsförsäkring – avdrag för kostnaderna för sådant åtagande med högst ett belopp motsvarande summan av 35 procent av vad arbetsgivaren utgivit i lön till arbetstagaren intill en lön som motsvarar tjugo gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för *januari månad* året närmast före taxeringsåret samt 25

Har arbetsgivare gjort pensionsåtagande enligt allmän pensionsplan men föreligger icke avdragsrätt enligt första stycket eller har arbetsgivare gjort pensionsåtagande för arbetstagare som icke omfattas av allmän pensionsplan, får han – under förutsättning att åtagandet tryggats genom pensionsförsäkring – avdrag för kostnaderna för sådant åtagande med högst ett belopp motsvarande summan av 35 procent av vad arbetsgivaren utgivit i lön till arbetstagaren intill en lön som motsvarar tjugo gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för året närmast före taxeringsåret samt 25 procent av

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
procent av lönen till den del den överstiger tjugo men icke trettio gånger nämnda basbelopp. Avdraget får beräknas på lön som arbetsgivaren utgivit till arbetstagaren antingen under beskattningsåret eller under det närmast föregående beskattningsåret.	lönen till den del den överstiger tjugo men icke trettio gånger nämnda basbelopp. Avdraget får beräknas på lön som arbetsgivaren utgivit till arbetstagaren antingen under beskattningsåret eller under det närmast föregående beskattningsåret.

Arbetsgivare, som enligt 25 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. är skyldig att trygga upplupen del av pensionsutfästelse genom att köpa pensionsförsäkring, får avdrag för hela kostnaden för sådan försäkring om utfästelsen icke avser arbetstagare i aktiebolag eller ekonomisk förening som har bestämmande inflytande över företaget.

Vid beräkning av avdrag för kostnader avsedda att trygga arbetsgivares pensionsåtaganden får pensionsutfästelse beaktas endast om försäkring för utfästelsen skulle ha varit sådan pensionsförsäkring som avses i punkt 1 av anvisningarna till 31 §.

Om särskilda skäl föreligga, får riksskatteverket besluta om avdrag avseende kostnader för att trygga pensionsutfästelse utöver vad som gäller enligt första och femte styckena ovan. Mot sådant beslut får talan ej föras.

till 30 §

1.[3] Vid beräkning av nettointäkt av försäkringsrörelse som drivits av *livförsäkringsanstalt* skall följande iakttagas.

Som bruttointäkt upptages intäkt av kapital- och fastighetsförvaltning med undantag av den del av intäkten som belöper på pensionsförsäkringar, vilka anstalten meddelat direkt eller meddelat i återförsäkring åt inländsk försäkringsanstalt.

Som bruttointäkt upptages även vinst vid försäljning av eller vid uppskrivning av värdet av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet. Vid försäljning av fastighet som utgör omsättningstillgång i försäkringsrörelsen skall punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 28 § tillämpas. I bruttointäkten upptages vidare hyresvärde av fastighet, som använts i försäkringsrörelsen. Har livförsäkringsanstalt hos utländsk försäkringsanstalt återförsäkrat direkt meddelad eller i återförsäkring åt inländsk försäkringsanstalt meddelad annan försäkring än pensionsförsäkring utan att hos sig behålla premiereserven, anses som ränteintäkt ränta på värdet av återförsäkrarens ansvarighet enligt den räntefot som legat

[3] Senaste lydelse 1981:295.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

till grund för premieberäkningen.

Från bruttointäkten får avdragas dels *ränta på gäld*, dels, i fråga om fastighetsförvaltning, annan enligt 25 § avdragsgill omkostnad för fastighet, dels förlust vid försäljning av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet, dels belopp varmed värdet av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet enligt denna lag nedskrivits, dels 5 procent av vad som återstår av bruttointäkten efter avdrag enligt detta stycke.

I fråga om individuell livförsäkring, individuell annan personförsäkring och gruppförsäkring får i varje sådan verksamhet för sig, sedan avdrag åtnjutits enligt föregående stycke, från återstående bruttointäkt göras avdrag med belopp motsvarande för varje direkt tecknad personförsäkring, som icke är pensionsförsäkring, 3 promille av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen *den 25 maj* 1962 (*nr* 381) om allmän försäkring fastställts för *januari månad under* taxeringsåret. Avdraget skall för varje försäkring beräknas till helt krontal så, att öretal bortfaller. Som en försäkring anses dels alla individuella livförsäkringar, som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv, dels alla andra individuella personförsäkringar, som samtidigt tecknats med samma person som försäkrad, dels samma persons alla gruppförsäkringar som han har inom en och samma grupp. Sammanlagt avdrag enligt detta stycke får icke överstiga återstående bruttointäkt av den verksamhet till vilken avdraget hänför sig.

I fråga om individuell livförsäkring, individuell annan personförsäkring och gruppförsäkring får i varje sådan verksamhet för sig, sedan avdrag åtnjutits enligt föregående stycke, från återstående bruttointäkt göras avdrag med belopp motsvarande för varje direkt tecknad personförsäkring, som icke är pensionsförsäkring, 3 promille av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring fastställts för taxeringsåret. Avdraget skall för varje försäkring beräknas till helt krontal så, att öretal bortfaller. Som en försäkring anses dels alla individuella livförsäkringar, som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv, dels alla andra individuella personförsäkringar, som samtidigt tecknats med samma person som försäkrad, dels samma persons alla gruppförsäkringar som han har inom en och samma grupp. Sammanlagt avdrag enligt detta stycke får icke överstiga återstående bruttointäkt av den verksamhet till vilken avdraget hänför sig.

Avdrag får icke ske för sådan ränta på återbäringsmedel som tillkommer försäkringstagare.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
till 32 §	
11.[4] Med bestämmelsen i 32 § 1 mom. tredje stycket om kollektiv avgångsbidragsförsäkring avses sådan försäkring som meddelas av Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag. Ersättning på grund av dylik försäkring utgår dels med ett s.k. A-belopp, som bestämmes med hänsyn endast till den försäkrades levnadsålder och anställningstid, dels med ett s.k. B-belopp, som bestämmes med hänsyn även till övriga omständigheter i det enskilda fallet. Som intäkt av tjänst räknas dels ersättningens A-belopp, dels den del av ersättningens B-belopp som överstiger ett belopp, motsvarande två gånger det basbelopp som fastställts för *januari månad under* taxeringsåret med stöd av 1 kap. 6 § lagen *den 25 maj* 1962 (*nr* 381) om allmän försäkring.	11. Med bestämmelsen i 32 § 1 mom. tredje stycket om kollektiv avgångsbidragsförsäkring avses sådan försäkring som meddelas av Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag. Ersättning på grund av dylik försäkring utgår dels med ett s.k. A-belopp, som bestämmes med hänsyn endast till den försäkrades levnadsålder och anställningstid, dels med ett s.k. B-belopp, som bestämmes med hänsyn även till övriga omständigheter i det enskilda fallet. Som intäkt av tjänst räknas dels ersättningens A-belopp, dels den del av ersättningens B-belopp som överstiger ett belopp, motsvarande två gånger det basbelopp som fastställts för taxeringsåret med stöd av 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Bestämmelserna i första stycket äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning på grund av sådan kollektiv avgångsbidragsförsäkring i annan försäkringsanstalt som beträffande ersättningens storlek och övriga villkor motsvarar kollektiv avgångsbidragsförsäkring hos Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag.

Med bestämmelsen i 32 § 1 mom. tredje stycket om avgångsersättning som utgår annorledes än på grund av kollektiv avgångsbidragsförsäkring avses sådan avgångsersättning som staten utbetalar till arbetstagare och som utgår enligt motsvarande grunder som ersättning på grund av kollektiv avgångsbidragsförsäkring i Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag.

Bestämmelserna i 32 § 1 mom. tredje stycket om avgångsersättning till arbetstagare som omfattas av s.k. trygghetsavtal avser sådan ersättning, som utgår enligt trygghetsavtal mellan Privattjänstemannakartellen och arbetsgivarorganisation och	Bestämmelserna i 32 § 1 mom. tredje stycket om avgångsersättning till arbetstagare som omfattas av s.k. trygghetsavtal avser sådan ersättning, som utgår enligt trygghetsavtal mellan Privattjänstemannakartellen och arbetsgivarorganisation och

[4] Senaste lydelse 1977:41.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
fastställes under ledning av ett s.k. trygghetsråd. Ersättning på grund av sådant trygghetsavtal utgår dels med ett belopp som utbetalas månaden efter det att anställningen har upphört, dels med ytterligare ett belopp som utbetalas när arbetstagaren har varit arbetslös i minst sex månader. Som intäkt av tjänst räknas dels det förstnämnda beloppet, dels den del av det senare beloppet som överstiger vad som motsvarar två gånger det basbelopp som med stöd av 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring har fastställts för *januari månad under* taxeringsåret.	fastställes under ledning av ett s.k. trygghetsråd. Ersättning på grund av sådant trygghetsavtal utgår dels med ett belopp som utbetalas månaden efter det att anställningen har upphört, dels med ytterligare ett belopp som utbetalas när arbetstagaren har varit arbetslös i minst sex månader. Som intäkt av tjänst räknas dels det förstnämnda beloppet, dels den del av det senare beloppet som överstiger vad som motsvarar två gånger det basbelopp som med stöd av 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring har fastställts för taxeringsåret.
till 41 §	
3 a.[5] I fråga om skattskyldiga, som bedriver byggnads- eller anläggningsrörelse eller hantverks- eller konsultrörelse, godtas den i räkenskaperna gjorda redovisningen av pågående arbeten vid inkomsttaxeringen om redovisningen inte står i strid med bestämmelserna i denna anvisningspunkt. Utförs de pågående arbetena på löpande räkning gäller bestämmelserna i tredje, åttonde och nionde styckena. Beträffande arbeten, som utförs till fast pris, gäller bestämmelserna i fjärde–nionde styckena. Enskild näringsidkare i vars verksamhet den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger ett gränsbelopp som motsvarar 20 gånger det enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *bestämda basbeloppet för* den sista månaden av räkenskapsåret,	3 a. I fråga om skattskyldiga, som bedriver byggnads- eller anläggningsrörelse eller hantverks- eller konsultrörelse, godtas den i räkenskaperna gjorda redovisningen av pågående arbeten vid inkomsttaxeringen om redovisningen inte står i strid med bestämmelserna i denna anvisningspunkt. Utförs de pågående arbetena på löpande räkning gäller bestämmelserna i tredje, åttonde och nionde styckena. Beträffande arbeten, som utförs till fast pris, gäller bestämmelserna i fjärde–nionde styckena. Enskild näringsidkare i vars verksamhet den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger ett gränsbelopp som motsvarar 20 gånger det *basbelopp* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *som gäller under* den sista månaden av räkenskapsåret,

[5] Senaste lydelse 1981:295.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
får tillämpa bestämmelserna för arbeten som utförs på löpande räkning även i fråga om arbeten som utförs till fast pris.	får tillämpa bestämmelserna för arbeten som utförs på löpande räkning även i fråga om arbeten som utförs till fast pris.

Ett arbete anses utfört på löpande räkning om ersättningen uteslutande eller så gott som uteslutande fastställs på grundval av ett på förhand bestämt arvode per tidsenhet, den faktiska tidsåtgången och – i förekommande fall – den skattskyldiges faktiska utgifter för arbetet. I annat fall anses arbetet utfört till fast pris.

Värdet av pågående arbeten, som utförs på löpande räkning, behöver inte tas upp som tillgång. I stället skall som intäkt redovisas summan av de belopp avseende arbetena som den skattskyldige har fakturerat under beskattningsåret.

Värdet av pågående arbeten som utförs till fast pris får, såvitt gäller byggnads- eller anläggningsrörelse, tas upp till lägst ett belopp motsvarande 85 procent av de vid beskattningsårets utgång nedlagda direkta kostnaderna avseende de arbeten för vilka slutlig resultatredovisning då inte har skett. I fråga om hantverks- eller konsultrörelse får värdet av pågående arbeten, som utförs till fast pris, tas upp till lägst ett belopp motsvarande samtliga vid beskattningsårets utgång nedlagda direkta kostnader avseende de arbeten för vilka slutlig resultatredovisning då inte har skett. Från sistnämnda värde får avdrag åtnjutas med högst ett belopp motsvarande *basbeloppet för* den sista månaden av räkenskapsåret, dock inte med högre belopp än som svarar mot de direkta kostnaderna. Har den skattskyldige erhållit ersättning för arbete, som avses i detta stycke, skall beloppet inte redovisas som intäkt utan som en skuld till den för vars räkning arbetet utförs.	Värdet av pågående arbeten som utförs till fast pris får, såvitt gäller byggnads- eller anläggningsrörelse, tas upp till lägst ett belopp motsvarande 85 procent av de vid beskattningsårets utgång nedlagda direkta kostnaderna avseende de arbeten för vilka slutlig resultatredovisning då inte har skett. I fråga om hantverks- eller konsultrörelse får värdet av pågående arbeten, som utförs till fast pris, tas upp till lägst ett belopp motsvarande samtliga vid beskattningsårets utgång nedlagda direkta kostnader avseende de arbeten för vilka slutlig resultatredovisning då inte har skett. Från sistnämnda värde får avdrag åtnjutas med högst ett belopp motsvarande *det basbelopp som gäller under* den sista månaden av räkenskapsåret, dock inte med högre belopp än som svarar mot de direkta kostnaderna. Har den skattskyldige erhållit ersättning för arbete, som avses i detta stycke, skall beloppet inte redovisas som intäkt utan som en skuld till den för vars räkning arbetet utförs.

Som direkt kostnad anses inte värdet av den arbetsinsats som utförs av den

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

skattskyldige, dennes make eller barn under 16 år. Är uppdragstagaren ett handelsbolag skall som direkt kostnad inte anses värdet av arbetsinsats som utförs av delägare i bolaget.

Uppgår värdet av pågående arbeten i byggnads- eller anläggningsrörelse till lägre belopp än medeltalet av värdena av sådana arbeten vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren (jämförelseåren), får värdet av pågående arbeten vid beskattningsårets utgång tas upp till lägst ett belopp motsvarande skillnaden mellan värdet av pågående arbeten vid nämnda tidpunkt och 15 procent av jämförelseårens medeltalsvärden. Blir skillnaden negativ får bestämmelserna i de två sista meningarna av punkt 2 sjätte stycket tillämpas.

Har den skattskyldige åtagit sig att till fast pris utföra visst arbete för annans räkning skall, såvida intressegemenskap råder mellan den skattskyldige och uppdragsgivaren och anledning finns att anta att bestämmelserna ovan i denna anvisningspunkt utnyttjats för att bereda obehörig skatteförmån åt den skattskyldige eller uppdragsgivaren, nämnda bestämmelser inte gälla. I nu avsedda fall skall den skattskyldiges inkomst på grund av arbetena beräknas efter vad som med hänsyn till omständigheterna framstår som skäligt.

Har den skattskyldige i betydande omfattning underlåtit att slutredovisa eller fakturera belopp som enligt god redovisningssed hade kunnat slutredovisas eller faktureras skall som intäkt tas upp de belopp som skäligen hade kunnat slutredovisas eller faktureras.

Kan den skattskyldige göra sannolikt att det belopp, som enligt bestämmelserna ovan skall redovisas som intäkt av pågående arbeten, överstiger vad som kan anses förenligt med god redovisningssed, får inkomsten i skälig utsträckning jämkas nedåt.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

2. De nya bestämmelserna i punkt 1 av anvisningarna till 30 § och punkt 11 av anvisningarna till 32 § tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

3. De nya bestämmelserna i 46 § 2 mom. och punkt 2 e av anvisningarna till 29 § tillämpas första gången vid 1983 års taxering. Äldre bestämmelser i 46 § 2 mom. sjätte stycket gäller dock alljämt om driften i förvärvskällan har upphört före ikraftträdandet.

4. De nya bestämmelserna i punkt 3 a av anvisningarna till 41 § tillämpas första gången vid 1984 års taxering.

17 Förslag till Lag om ändring i lagen (1981:553) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen (1928:370) i den lydelse de har erhållit genom lagen (1981:553) om ändring i nämnda lag och övergångsbestämmelserna till lagen (1981:553) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Anvisningar till 19 §	
Socialhjälp, begravningshjälp samt underhåll, som lämnats fånge eller patient å hospital, m. m. dyl. är icke att hänföra till skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar influtna medlemsavgifter.	
Med skadeståndsförsäkring förstås försäkring, enligt vilken den försäkrade äger utfå ersättning för skadestånd vartill han är berättigad på grund av personskada (överfallsskydd o. d.).	
Ersättning till följd av personskada som utgår i annan form än periodisk utbetalning (engångsbelopp) och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur utgör skattepliktig intäkt såvida icke annat följer av övriga bestämmelser i denna lag.	
Om engångsbelopp, som utgår till följd av personskada, utgör ersättning för framtida förlust av skattepliktig inkomst, skall dock 40 procent av beloppet avräknas såsom icke skattepliktig del. Uppbär skattskyldig två eller flera sådana engångsbelopp till följd av samma personskada, skall vad som nu har sagts gälla varje sådant belopp. Vad som avräknas från ett eller flera engångsbelopp under beskattningsåret får emellertid – i förekommande fall tillsammans med vad som avräknats tidigare år – för samma personskada sammanlagt icke överstiga femton basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Härvid skall avräknad del av ett engångsbelopp uttryckas i det basbelopp, som har fastställts för *januari månad* det *beskattningsår* under vilket engångs-	Om engångsbelopp, som utgår till följd av personskada, utgör ersättning för framtida förlust av skattepliktig inkomst, skall dock 40 procent av beloppet avräknas såsom icke skattepliktig del. Uppbär skattskyldig två eller flera sådana engångsbelopp till följd av samma personskada, skall vad som nu har sagts gälla varje sådant belopp. Vad som avräknas från ett eller flera engångsbelopp under beskattningsåret får emellertid – i förekommande fall tillsammans med vad som avräknats tidigare år – för samma personskada sammanlagt icke överstiga femton basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Härvid skall avräknad del av ett engångsbelopp uttryckas i det basbelopp, som har fastställts för det *år* under vilket engångsbeloppet blivit tillgängligt

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
beloppet blivit tillgängligt för lyftning.	för lyftning.

Utbytes sådan livränta eller del därav, som utgår till följd av personskada och utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, gälla bestämmelserna i föregående stycke beträffande sådant engångsbelopp. Utbytes samma livränta eller del därav, som utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, skall hela engångsbeloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt. Sker utbyte, helt eller delvis, av annan livränta än nu sagts mot engångsbelopp, skall beloppet anses utgöra icke skattepliktig intäkt.

Lön, som utgår från arbetsgivare i sådana fall, då denne på grund av 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring äger uppbära arbetstagaren tillkommande ersättning från allmän försäkringskassa, är skattepliktig intäkt. För arbetsgivaren är den av honom i nämnda fall uppburna ersättningen från försäkringskassan ävensom annan därifrån uppburen ersättning i anledning av kostnad för den anställdes räkning att betrakta som skattepliktig inkomst, dock att ersättningen icke är skattepliktig för arbetsgivaren, därest den till den anställde utbetalda lönen eller den för honom havda kostnaden utgör för arbetsgivaren icke avdragsgill utgift i förvärvskälla. Ersättning, som annorledes än i form av pension eller annan livränta utbetalas av arbetsgivare vid yrkesskada eller arbetsskada i de fall, då arbetsgivaren står s. k. självrisk enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, räknas till skattepliktig inkomst enligt de grunder som skulle hava gällt vid försäkring enligt sistnämnda lag.

Skatteplikt föreligger inte för bidrag från stat eller kommun, som utgår enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda i den mån bidragen avser traktamente och särskilt bidrag. Flyttningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966:368) och flyttningsstöd enligt förordningen (1979:632) om regionalpolitiskt stöd utgör inte skattepliktig intäkt i följd varav avdrag inte medges för den kostnad som sådant bidrag eller stöd är avsett att täcka. Skatteplikt föreligger inte heller för bidrag som utgår enligt lagen (1960:603) om bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon.

Statsbidrag, som utgår till näringsidkare för hans näringsverksamhet, är icke skattepliktig inkomst, om bidraget använts för att bestrida kostnad för vilken rätt till avdrag icke föreligger vare sig direkt såsom omkostnad eller i form av årliga värdeminskningsavdrag. Har bidraget använts för att bestrida sådan kostnad i verksamheten som är på en gång avdragsgill vid taxeringen, utgör bidraget skattepliktig intäkt. Är den kostnad för vilken bidraget utgår

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

avdragsgill vid taxeringen för tidigare beskattningsår än det då bidraget skall upptagas som intäkt, får den skattskyldige i stället åtnjuta avdrag för kostnaden vid taxeringen för det år då bidraget upptages som intäkt. Yrkande härom skall göras i deklarationen avseende det beskattningsår då yrkande om avdraget eljest enligt denna lag först skolat framställas. Återbetalas bidrag, som upptagits som intäkt, får den skattskyldige göra avdrag för det återbetalade beloppet. Har bidraget använts för att anskaffa tillgång, för vilken anskaffningskostnaden får avdragas genom årliga värdeminskningsavdrag, skall vid beräkning av värdeminskningsavdrag såsom anskaffningskostnad anses endast så stor del av kostnaden som icke täckts av bidraget. Är bidraget större än det taxeringsmässiga restvärdet för tillgången, skall ett belopp motsvarande skillnaden utgöra skattepliktig intäkt för mottagaren. Återbetalas statsbidrag, som påverkat beräkningen av anskaffningskostnaden i nu avsett hänseende, får tillgångens avskrivningsunderlag ökas med vad som återbetalats, dock med högst det belopp varmed beräkningen påverkats. I den mån statsbidrag enligt vad nyss föreskrivits utgjort skattepliktig intäkt, får den skattskyldige vid återbetalningen tillgodoföra sig avdrag för den del som sålunda utgjort skattepliktig intäkt. Har bidraget använts för att anskaffa tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning (lager), utgör bidraget skattepliktig intäkt, men skall å andra sidan vid tillämpning av 41 § och anvisningarna till nämnda paragraf den del av lagret för vilken anskaffningskostnaden täckts av bidraget icke medräknas vid värdesättningen av tillgångarna. Återbetalas statsbidrag, som använts för anskaffande av lagertillgångar, får den skattskyldige göra avdrag för det återbetalade beloppet. Tillgångarnas anskaffningsvärde skall därvid anses ökat med det återbetalade beloppet. Vad som ovan sagts i detta stycke äger motsvarande tillämpning för statsbidrag i form av amorteringsfritt lån (avskrivningslån). Omställningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966:368) och kontant arbetsmarknadsstöd utgör skattepliktig intäkt.

Stöd som staten lämnar till företag i form av lån, för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av företagets framtida resultatutveckling eller annan liknande omständighet, skall inte anses som skattepliktig inkomst. Regeringen kan dock, om synnerliga skäl därtill föreligga, på ansökan av företaget besluta att lånebeloppet skall anses utgöra skattepliktig intäkt i företagets näringsverksamhet. I beslutet skall anges om lånet i sin helhet skall utgöra skattepliktig intäkt under det beskattningsår då lånet ställes till företagets förfogande eller om utbetalat lånebelopp skall utgöra skattepliktig intäkt under beskattningsår till vilket utbetalningen är hänförlig. Återbetalas lån, som i enlighet med beslutet upptagits såsom skattepliktig intäkt, får företaget göra avdrag för det återbetalade beloppet.

Skatteplikt föreligger icke för engångsbidrag som utgår i samband med arbetsplacering som utgör led i arbetsmarknadsstyrelsens omhändertagande

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

av flyktingar.

Skatteplikt föreligger ej heller för bidrag, som stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond till fullföljande av sitt ändamål utgiver för mottagarens utbildning.

Enligt 46 § 2 mom. första stycket 4) föreligger viss rätt till avdrag för bidrag till barns underhåll. Sådant underhållsbidrag skall icke hänföras till skattepliktig inkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering. *Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om engångsbelopp som har blivit tillgängligt för lyftning före ikraftträdandet.*

18 Förslag till Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 10 § uppbördslagen (1953:272)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 §[2]	
Preliminär A-skatt skall inte beräknas på ersättning, som vid kommunal tjänst lämnas för vissa med tjänsten förenade kostnader, ej heller på ersättning, som vid enskild tjänst lämnas för sådana kostnader, om inte ersättningen väsentligen överstiger vad som skäligen kan anses vara erforderligt för kostnadernas bestridande.	
Preliminär A-skatt skall inte utgå för:	
a) folkpension och tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom. eller den skattskyldige begär att avdrag för sådan skatt skall göras;	
c) familjebidrag enligt familjebidragslagen *(1946:99)*; eller	c) familjebidrag enligt familjebidragslagen *(1978:520)*; eller
d) sådan pension, livränta eller från försäkringsanstalt utgående annan skattepliktig ersättning, som uppgår till högst hälften av det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring gällde för *december månad* året före det år under vilket ersättningen utges. Vad nu har sagts skall dock ej tillämpas på pension och vårdbidrag, som utgår på grund av lagen om allmän försäkring, delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring och på yrkesskadelivränta eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd.	d) sådan pension, livränta eller från försäkringsanstalt utgående annan skattepliktig ersättning, som uppgår till högst hälften av det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring gällde för året före det år under vilket ersättningen utges. Vad nu har sagts skall dock ej tillämpas på pension och vårdbidrag, som utgår på grund av lagen om allmän försäkring, delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring och på yrkesskadelivränta eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för år 1983.

[1] Lagen omtryckt 1972:75.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.
[2] Senaste lydelse 1979:489.

19 Förslag till Lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979:141)

Härigenom föreskrivs att 1 § jordbruksbokföringslagen (1979:141) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Enskild person som äger eller brukar jordbruksfastighet är skyldig att som underlag för taxeringen föra räkenskaper för inkomsten från fastigheten på sätt nedan sägs. Detsamma gäller dödsbo som äger eller brukar jordbruksfastighet.	
Bestämmelserna i 9–15 §§ behöver ej tillämpas av näringsidkare i vars verksamhet den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger ett gränsbelopp som motsvarar 20 gånger det enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *bestämda basbeloppet för* den sista månaden av räkenskapsåret.	Bestämmelserna i 9–15 §§ behöver ej tillämpas av näringsidkare i vars verksamhet den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger ett gränsbelopp som motsvarar 20 gånger det *basbelopp* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *som gäller under* den sista månaden av räkenskapsåret.

Skyldigheten att föra räkenskaper enligt denna lag skall vid tillämpning av annan lag icke anses innebära att näringsidkaren är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

20 Förslag till Lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 23 § studiestödslagen (1973:349)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
23 §	
Vid beräkning enligt 13 och 14 §§ av studiemedel tillämpas det basbelopp som gäller vid ingången av den tidsperiod för vilken studiemedlen är avsedda.	Vid beräkning enligt 13, 14, *16, 17* och *19* §§ av studiemedel tillämpas det basbelopp som gäller vid ingången av den tidsperiod för vilken studiemedlen är avsedda.
Vid beräkning enligt 16, 17 och 19 §§ av studiemedel tillämpas det basbelopp som gäller en månad före ingången av det kalenderhalvår för vilket studiemedlen är avsedda.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

[1] Lagen omtryckt 1981:579.

Bilaga 2

Förslag i proposition 1981/82:10 till ny lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370)

46 §

2 mom.[5] I hemortskommunen får skattskyldig, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, dessutom göra avdrag:

1) för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla, i den utsträckning som framgår av punkt 5 av anvisningarna;

2) för påförda egenavgifter *i den omfattning som anges i anvisningarna till 41 b §*;

2) för påförda egenavgifter *enligt lagen (1981:691) om socialavgifter som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla;*

3) för premier och andra avgifter, som skattskyldig erlagt för försäkringar av följande slag, vilka ägs av honom själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn, nämligen kapitalförsäkring, till den del avdrag för premien ej medges enligt punkt 2 av anvisningarna till 22 § eller punkt 9 av anvisningarna till 29 §, arbetslöshetsförsäkring, om avdrag ej medges enligt nyssnämnda lagrum eller punkt 6 av anvisningarna till 33 §, samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkassa för begravningshjälp, som ej avses i 33 § och som ej utgör sjukförsäkring enligt 2–4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring;

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen fogat intyg eller annat skriftligt bevis under beskattningsåret har betalat för eller tillgodoräknats som underhåll av icke hemmavarande barn intill dess barnet fyllt 18 år eller intill dess det fyllt 21 år om det genomgår grundskola, gymnasieskola eller därmed jämförlig grundutbildning, dock högst med 3 000 kronor för varje barn;

6) för avgift som den skattskyldige har betalat under beskattningsåret för annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, som ägs av arbetsgivare, om försäkringen ägs av den skattskyldige.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att betala sjömansskatt, medges avdrag för periodiskt understöd, avgift för pensionsförsäkring och underhållsbidrag, som anges i första stycket 4) och 6), endast i den mån hänsyn inte tagits till understödet, avgiften eller underhållsbidraget vid beräkningen av sjömansskatt.

Om skattskyldig varit bosatt här i riket endast under en del av beskattningsåret, medges avdrag som nu sagts bara i den mån det belöper på nämnda tid.

Avdrag för premier och andra avgifter som avses i första stycket 3) medges inte med högre belopp än 250 kronor. Har skattskyldig under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, medges dock sådant avdrag för dem båda gemensamt med högst 500 kronor. Avdrag, som nu sagts, med högst 500 kronor medges vidare om skattskyl-

[5] Senaste lydelse 1980:71.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

dig under beskattningsåret varit ogift – varmed jämställs änka, änkling eller frånskild – och haft hemmavarande barn under 18 år.

Avdrag för avgift som avses i första stycket 6) får inte överstiga den skattskyldiges A-inkomst för antingen beskattningsåret eller året närmast dessförinnan och beräknas med hänsyn till storleken av sådan inkomst. I fråga om sådan A-inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse eller som hänför sig till anställning, om den skattskyldige helt saknar pensionsrätt i anställning och inte är anställd i aktiebolag eller ekonomisk förening vari han har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §, får avdraget uppgå till sammanlagt högst 35 procent av inkomsten till den del den inte överstiger tjugo gånger det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämts för januari månad året närmast före taxeringsåret samt högst 25 procent av den del av inkomsten som överstiger tjugo men inte trettio gånger nämnda basbelopp. I fråga om övrig A-inkomst får avdraget uppgå till högst 10 procent av inkomsten till den del den tillsammans med A-inkomst enligt föregående mening inte överstiger tjugo gånger nämnda basbelopp. I stället för vad som angivits i andra och tredje meningarna av detta stycke får avdraget beräknas till högst ett belopp motsvarande angivet basbelopp jämte 30 procent av inkomst som hänför sig till jordbruksfastighet eller rörelse intill en sammanlagd A-inkomst motsvarande tre gånger samma basbelopp. Avdraget beräknas i sin helhet antingen på inkomst som skall tas upp till beskattning under beskattningsåret eller på inkomst året närmast dessförinnan. Med A-inkomst avses inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som A-inkomst. Till A-inkomst räknas även inkomst ombord enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt samt enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning.

Om särskilda skäl föreligger får riksskatteverket efter ansökan besluta att avdrag för avgift för pensionsförsäkring får medges med högre belopp än som följer av bestämmelserna i föregående stycke. Därvid skall dock följande gälla. För skattskyldig, som redovisar inkomst som är att anse som A-inkomst endast av tjänst men som i huvudsak saknar pensionsrätt i anställning, får avdrag medges högst med belopp, beräknat som för inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse på det sätt som föreskrivits i föregående stycke. Har sådan skattskyldig erhållit särskild ersättning i samband med att anställning upphört och har han ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får dock avdrag medges med högre belopp. Avdrag som avses i de två närmast föregående meningarna får dock inte beräknas för inkomst som härrör från aktiebolag eller ekonomisk förening vari den skattskyldige har sådant bestämmande inflytande som avses i punkt 2 e femte stycket av anvisningarna till 29 §. Har skattskyldig, som – själv eller genom förmedling av juridisk person – drivit jordbruk, skogsbruk eller rörelse, upphört med driften i förvärvskällan och har han under verksamhetstiden ej skaffat sig ett betryggande pensionsskydd, får avdrag beräknas även på sådan inkomst som enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är att anse som B-inkomst. Avdraget får i detta fall beräknas med beaktande av det antal år den skattskyldige drivit jordbruket, skogsbruket eller rörelsen, dock högst för tio år. Hänsyn skall vid bedömningen av avdragets storlek tas till den skattskyldiges

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

övriga pensionsskydd och andra möjligheter till avdrag för avgift som avses i första stycket 6). Avdraget får dock inte överstiga ett belopp som för varje år som driften pågått motsvarar tio gånger det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring bestämts för januari månad det år driften i förvärvskällan upphört och ej heller summan av de belopp som under beskattningsåret redovisats som nettointäkt av förvärvskällan och sådan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet som är att hänföra till vinst med anledning av överlåtelse av förvärvskällan. Har riksskatteverket enligt punkt 1 tredje stycket av anvisningarna till 31 § medgivit att dödsbo tar pensionsförsäkring, anger riksskatteverket det högsta belopp varmed avdrag för avgift för försäkringen får medges. Härvid iakttas i tillämpliga delar bestämmelserna i detta stycke om avdrag för skattskyldig som upphört med driften i en förvärvskälla. Mot beslut av riksskatteverket i fråga som avses i detta stycke får talan inte föras.

Har skattskyldig erlagt avgift som avses i första stycket 6) men har avdrag för avgiften helt eller delvis inte kunnat utnyttjas enligt bestämmelserna i femte stycket, medges avdrag för ej utnyttjat belopp vid taxering för det påföljande beskattningsåret. Sådant avdrag medges dock inte med belopp som tillsammans med erlagd avgift sistnämnda år överstiger vad som anges i femte stycket.

Oavsett föreskrifterna i de föregående styckena medges avdrag för avgift som avses i första stycket 6) i hemortskommunen inte med högre belopp än skillnaden mellan sammanlagda beloppet av inkomster från förvärvskällor, som är skattepliktiga i kommunen, och övriga avdrag enligt denna paragraf. Kan avdrag för avgift som avses i första stycket 6) inte utnyttjas i hemortskommunen, medges avdrag för återstoden i annan kommun med belopp intill den där redovisade inkomsten, i förekommande fall efter andra avdrag enligt denna paragraf som medges vid taxeringen i kommunen. Avdrag, som på grund av vad nu sagts inte kunnat utnyttjas vid taxeringen för det beskattningsår då avgiften betalades, får utnyttjas senast vid taxering för sjätte beskattningsåret efter betalningsåret. Inte heller i sistnämnda fall får avdraget överstiga vad som återstår sedan övriga avdrag enligt denna paragraf gjorts.

Innehållsförteckning

Sid.

Proposition 1981/82:50 1
Proposition 1981/82:10 2
Motionerna
Motioner väckta med anledning av proposition 1981/82:50 2
Motioner väckta med anledning av proposition 1981/82:30 3
Utskottet 4
Basbeloppet i lagen om allmän försäkring (AFL) 4
Studiestöd 8
Hemställan 8
Reservationer 10
1. Sättet att fastställa basbeloppet (s) 10
2. Besparingar inom studiemedelssystemet (m) 12

Bilagor

Bil. 1 Författningsförslag i proposition 1981/82:50 15
Bil. 2 Förslag i proposition 1981/82:10 till ny lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) 43